

Molnár György köszöntése

Fél évszázada ismerjük egymást, de csak négy éve tudom róla, hogy író. Akkor adta ki a Szépirodalmi Könyvkiadó első — máig egyetlen — könyvét, életrajzi kisregényét, a *Rác utcai vasárnapokat*, amellyel faluja, Tiszsziget belépett az irodalomba. A Délmagyarországban és a Magyar Nemzetben láttam ugyan nevét, el is olvastam életűt, kitűnően megírt tárcáit, elbeszéléseit, de eszembe sem jutott, hogy azonosítsam azzal a Molnár Gyuszával, akivel együtt jártunk be Szegedre a Göcsösön, a vedresházi vonat „diákszakszében”, s aki évekig szomszédom volt Szőregen, a Szegegy utcában. Régóta Öttömösön lakik, nyugalmazzott, érettségizett szövetkezeti gazda.

Könyve óta figyelem munkásságát, tudom min dolgozik, kéziratban olvastam új regényét, amely, remélem, hamarosan megjelenik a Magvető Könyvkiadó gondozásában.

Ma hatvanéves. Első könyvét úgy méltattam, hogy nem ígértem, hanem érett teljesítmény. Egészséget és kedvet kívánunk folytatásához.

Péter László

Mi volt, mi nem volt?

Kenyér nem volt, szemét — tavaly szilveszterkor.

Nem emlékszünk?... Hát persze, hogy nem emlékszünk; ama amnézia oka az — anno — éjfél utáni film-szakadás, meg az ezt követő másnaposság. De az tán még csak-csak rémlik, mi volt — nem éjjel, hanem a déli órákban? Nos, úgynevezett „kenyergubanc” alakult ki, ami alatt az értendő, hogy némely élelmiszerboltokba (példának okáért, s érdekében jelöljük meg a Makkosházi körút és az Ortutay utca sarkán lévő üzletet) a kenyérgyár — a szakaszokban történő sültetés miatt — nem szállított kenyeret, illetve mire szállított, az emberek már megvették másutt.

Kenyér tehát nem volt, ellenben volt helyette másnap csóstitól szemét. Újév hajnalára virradón a Kársz utcán bokáig-terdig ért az

összetört üvegcserep. Üveghegyek álltak utcahosszat, mely üvegek tartalma (ép korokban) jórészt pezsgó volt, illetve kirakatok csillogtak — mögöttük. A levegőben pezsgőszag szállt, néhány elkésett dudaszó, valamint azok, akiket úgy kellett kidobni hajnali négykor a presszókba... És persze, a fölkelő Nap, újév legelső hajnalán.

Jelképnek is fölfogható, mi volt és mi nem volt ama tavalyi szilveszteréj. Olyan is lett az esztendő... Hogyha a mostani év fordulója — persze véletlenül — úgy alakulna, hogy szemét helyett kenyér lenne, rendkívül örvendeznénk. Tán még kedvenc előjelnek is hinnénk, ha lennének előjelek, és tudnánk még hinni.

Ezek híján megelégednénk a puszta ténnyel is...

F. Cs.

Kell-e nekünk export?

Januárban írtam egy cikket „Nincsen róza adó nélkül” címmel egy szőregi adófórum kapcsán. Már az elején kiderült, nincs pardon, a virág- és dísznövénytermesztés nem élvezi a mezőgazdaságra vonatkozó kedvezményt, azt a bizonyos ötszáz ezer forintnyi bevétel szolgálat adómentességét. A termelő az első forint kézhezvételével vállalkozóvá lép elő. Igaz, hogy a vállalkozói adót száz ezer forint jövedelem után kell csak fizetni, de aki láthatóan nem éri ezt el, annak is szigorú nyilvántartást kell vezetnie, könyvelni, elszámolni. A Virág és Dísznövény Afész elnöke elmondta, mindent megtesznek, hogy ezt, a szeritük termelési kedvet rontó helyzetet megváltoztassák.

A napokban felkerestem Nagy György László afészelnököt, hogy megkérdezzem, mit tettek eddig a maguk és tagjaik érdekében. Válasz helyett egy testes aktaköteget tett elém, bön-gésszem nyugodtan. Levelek és válaszok szép sorban; a címzettek a Mezőgazdasági, a Pénzügy-, a Kereskedelmi Minisztérium, külkereskedelmi vállalatok, az MSZMP KB gazdaságpolitikai osztálya, az APEH, a megyei adófelügyelőség, a Hazafias Népfront OT főtítkára. Az eredmény igen sovány, az idősök, alacsony iskolai végzettségűek, a 100 ezer forint jövedelem alattiak számára némi adminisztratív kedvezmény. S egy ígérlet: a MEM a tárcaközi egyeztetések alkalmával a tőkés exportra menő rózsatövek esetén támogatja a személyi jövedelemadó adóját a kedvezményes elbírálást. A mostani parlamenti ülésszakon nem került szóba ez a téma, csak találgatni lehet, hogy a beigért, jövő évi nagy adókarbantartás hoz-e változást.

Országosan is igaz, hogy a rózsát, a virághagyma, a száraz virág biztos devizaforrás. Az előállítás, a tevékenység jellegénél fogva csak a kistermelői integrációs hálózatban képzelhető el. A személyi jövedelemadórendelet a virág- és dísznövénytermesztést, a dísz- és kísérleti állattenyésztést kivette a mezőgazdasági kistermelés fogalmaköréből,

mivel annak deklarált célja a hazai és exportra kerülő élelmiszerek háztáji előállításának ösztönzése. (Értelmszerűen a többi nem kívánja ösztönözni.) Emiatt több termelő jelezte, mivel legtöbbjük a főmunkaidőn túl foglalkozik dísznövénytermesztéssel, az összevont, progresszív adózás miatt csökkentte vállalatát, vagy abba is hagyja. Tudathasadós állapot, hogy ugyanakkor a költségvetés támogatja az exportot. A hiba gyökere talán ott kereshető, hogy e szemlélet egy kalap alá veszi a „kisembereket” a milliós tőkét forgató nagyvállalkozó kertészekkel. Holott itt nem szabadpiacra kerülő vágott virágról van szó, hanem kertészeti szaporítóanyag exportcélú termeltetéséről. A külkereskedők kimutatása szerint ez 20-40 millió forintnyi dollárexportot érintő terület, s számításként a jövőben akár 10 millió forintnyi tőkés devizabevétel-csökkenést is okozhat. Ugyanakkor az igények eddig is meghaladták a termelést.

Talán nem kellene ennyire ragaszkodni csak az élelmiszerek kivételezettségéhez. Hisz épp az élelmiszereknek kikeresves tisztességesen fizető exportpiacot találni, s ezek a termékek meg több támogatást is igényelnek. Amit megvenne a külföldi, hovatovább nem tudjuk számára biztosítani. A szőregiek ráadásul 1991-ig hosszú távú szerződést kötöttek, még az adórendszer életbe lépése előtt. Ki fogja állni a megíjulás kötbéré?

Biztosan vannak, akik vitatják, de tény: a rózsatőtermesztés is földművelés. Ugyanúgy műtrágyázni, kapálni, permetezni kell, mint-ha élelmiszert állítanak elő. Csak egy a hiba; a róza nem ehető, legalábbis a töve, mert bolgár rózsalekvárról már hallottam. Talán itt lehetne találni valamilyen joghézagot. Azért szomorú lenne, ha csak eddig terjedne a józan ész logikája. A tét nagy: elveszett dollárok, s behúzott kezifék a termelésben. Így nehéz lesz a tempót tartani.

T. Sz. I.

Tájékoztató vállalkozóknak

A hatályos jogszabályok szerint a vállalkozók — kisiparosok, magánkereskedők, szerződéses üzemeltetők, valamint a gazdasági munkaközösségek és a polgári jogi társaságok tagjai — adózáskor a vállalkozásba fektetett vagyonukból származó jövedelmet a takarékbetétek után fizetendő mindenkor legmagasabb kamat figyelembevételével számolhatják el.

A Pénzügyminisztérium tájékoztatja az érintett vállalkozókat, hogy jelenleg a takarékbetétek — takarékbetétkönyv, takarékbélyeg, takaréklevél — közül a takaréklevél kamata a legmagasabb: 12,5 százalék. A takaréklevél további hozama, a kamatprémium 4 százalék.

Mindezeket a rendelkezéseket a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1987. évi VI. törvény, illetve annak végrehajtására kiadott 38/1987. minisztertanácsi rendelet, a 16/1988. PM-rendelet (a Magyar Közlöny 21. száma) tartalmazza. (MTI)

Eskütétel

Derzsi András közlekedési, hírközlési és építésügyi miniszter pénteken letette a hivatali esküt Straub F. Brunó, az Elnöki Tanács elnöke előtt. Az eskütételnél jelen volt Grósz Károly, az MSZMP főtítkára, Németh Miklós, a Minisztertanács elnöke és Kállai Gyula, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke. (MTI)

A Csongrád megyei múzeumok igazgatósága a magyar kultúrtörténet fontos dokumentumai birtokába jutott azzal, hogy tegnap Szegeden aláírták egy megállapodást. E szerint Buday György 1988. augusztus 10-én kelt felhatalmazása alapján a neves művész átadta Buday Margit főorvos úgá, a Szegedi Móra Ferenc

Sorskérdésünk: a jövő

Gondokkal, vitákkal, reményekkel és csalódásokkal telj esztendő hágyunk magunk mögött. E gondok, csalódások és viták eredményeként, egy lehetséges megújulás reményében, májusban összeült az országos pártértekezlet, amelyen a tagság akarata történelmi formáló fordulatot hajtott végre. E változások erjesztően hatottak Csongrád megyében is. A megye párttagsága, tarthatatlannak érezvén a kialakult távlat- és bizalomvesztést, radikális változásokat igényelt — helyben is. A megyei pártértekezletre készülve és a pártértekezleten is nyilvánította: nem vállalja a mind élesebben fölvetődő politikai problémákat megkerülő, azokkal szembe nem néző gyakorlatot, és kiállt a változtatások szükségessége mellett. Ennek eredményeként választották meg az új megyei pártbizottságot, amely a többségi akarat jegyében és arra támaszkodva, tiszta lappal kezdheti meg az új esztendőben a munkát. Bizom abban, hogy a megújulás bizalmi tőkét is teremt az új testületnek a megyében.

Tudom, nem lesz könnyű megfelelnünk e bizalomnak. Sok és súlyos, megoldatlan probléma gyűlt össze az elmúlt években. Gondjaink sokakban elbizonytalanodást, keserőséget szültek. Mindenképpen reménykeltőnek tartom azonban, hogy a nehéz helyzet a többségben éppen tenni-akarást, elszántságot váltott ki. Párttagok és pártönkivüliek szinte kivétel nélkül sürgetik az érdemi megújulást, s az előre látható nehézségek ellenére is, készek cselekvően részt venni abban. Hisz mára alighanem széles körben tudatosodott, vagy a kibontakozás, vagy a vegetálás útját választjuk.

Az előttünk álló feladatok tisztázó vitákat és ennek alapján megszülető cselekvő egységet követelnek meg. Csakis a pártértekezlet paltformja határozhatja meg a párttagság politikai cselekvésének irányát. Elkerülhetetlen, hogy a tartalmi és személyi megújulás eljusson egészen az alapszervezetekig. Aligha elégedhetünk meg a helyi folyamatok „elemezgetésével”, s hogy csak arra alapozzuk programot. Melyekben kell szembenéznünk a valósággal. Vagyis elkerülhetetlen, hogy a lehető legteljesebben fölírjuk a mai helyzethez vezető okokat, hogy azok megszüntetésével, immár valóban előre is lép-hessünk a helybenjárás helyett.

Az utóbbi évek egyik legfontosabb tanulsága: a nyilvánosság a pártmunka szerves részét kell hogy alkossa, például a vezetők és testületek munkájának demokratikus kontrolljaként is. Ezért a jövőben nemcsak vállalnunk, hanem kezdeményeznünk és aktívan segítenünk is kell a nyilvánosságot, a saját működését. Ami pedig a vezetőket illeti: „kiválasztódásra”, nem pedig — szubjektív elemektől is függő — kiválasztásra van szükség. A mérce: a tudás, a teljesítmény, a tisztesség. A következetesség a testületi tudással és szakértelemmel hitelesített igazsághoz való ragaszkodás következetessége legyen. A bátorság pedig a hibákkal szembenézni tudó és azokat kijavítani képes cselekvés bátorsága. A puszta tagadás helyett végre programokra van szükségünk.

Szóval: a program igénye. Meggyőződésem, hogy csakis a közös gondolkodás, a pártszervezetekben folyó érdemi, aktív politikizálás eredményezhet valódi programokat, és teremthet igazi bizalmat a párt iránt. Elemi igény, hogy a párt bürokratizmustól mentes, eleven mozgalomként bontakoztassa ki az alapszervezetekben, a közösségekben és az egyéneknél rejlő lehetőségeket. A társadalmi folyamatok, jelenségek megítélésében nem üres moralizálásra van szükség, hanem annak egyértelmű tudatosulására, hogy a közéleti tisztaság politikai kérdés. A párt normáit egyszerre és egyformán kell érvényesítenni a tagokkal, a szervezetekkel és a vezetőikkel szemben.

Ugy érzem, a megyei pártértekezlet sok szempontból megteremtette az eredményesebb munka feltételeit. Azt, hogy mennyire tudunk élni a lehetőségekkel, a mindennapok fogják megmutatni. Tény, hogy a politikai munka megélénkülésének máris jól látható jelei vannak a társadalom szinte minden rétegében. A pártértekezleten sokan megfogalmazták: a gazdaság és a politika egyidejűleg szükséges és összehangolt reformja nemcsak igényli, hanem szükségképpen föltételezi az egyének és közösségek alkotó erőinek, ener-

giáinak fölzsabeditását, tudatos és kezdeményező hasznosítását. Az mindenképpen szűklátókörűség vallana, ha ebben a folyamatban nem támaszkodnánk meghatározó módon a megye egyik legnagyobb és tán legkevésbé kihasználtságára: a szellemi alkotóerők tudományos műhelyekben rejlő kapacitásaira. És alighanem itt kell elmondanom, hogy minden progresszív erővel közösen céljaink, a radikális változások, a reformfolyamatok fölgyorsítása és a visszarendezés megakadályozása érdekében.

Alapvető érdekünk, hogy minden területen visszaállítsuk az értékkalkoló munka becsületét. Ezért mindenképpen támogatni szeretnénk a jabbító kezdeményezéseket, függetlenül attól, hogy kitől származnak. Közös érdekünk az is, hogy ne csökkenjen tovább a megyében élők élet-színvonalát, amihez viszont az eddigiek-nél sokkal inkább élnünk kell lehetőségeinkkel.

Már említettem a szellemi műhelyekben rejlő, sok tekintetben kiaknázatlan lehetőségeket, amelyek kiaknázásához nyilván a szükséges föltételeket is meg kell teremteni. De aligha lehet megelégedezni arról például, hogy a hagyományok, a fölhalmozott tudás és tapasztalat révén meghatározó lehet számunkra az élelmiszer-gazdaság tudatos, lehetőleg világ-színvonalú és a világpiacba integrálódó fejlesztése. Megújuló szerkezetben, hatékonyan és gazdaságosan termelő mezőgazdasági és feldolgozóipari vertikumban. Mondjuk, kis- és középvüzemek alapításával, vagy egyes vállalatok létrehozásával. Alapvető érdekeink fűződnek a gépipar szerkezetének átalakításához is. Választandóbb szellemű, nagyobb piacismerettel rendelkező, „offenzivebb” magatartás révén. Hisz lehetséges és szükséges fölfejtően, hogy bekapcsolódjunk a gép- és járműalkatrész-gyártás, az élelmiszer-gazdaság országos fejlesztési programjaiba, illetve például a bioipari berendezések előállításába. A megfogalmazott célok érdekében mindenképpen eredményesebben kell menedzselnünk a megye lehetséges, korszerű gazdaságpolitikai törekvéseit.

Az új esztendő küszöbét átlépve, számtalan kérdés foglalkoztat mindannyiunkat. Reményeink megalapozásához azonban múltunkat is reálisan kell értékelnünk. Aligha oszthatók azok a vélemények, amelyek szerint a megyei pártértekezlettel olyan, egészen új szakasz vette kezdetét, amely egyértelműen tartalmazza a kibontakozás garanciáit. Számot kell vetnünk azzal, hogy az ehhez szükséges föltételek megteremtése rengeteg munkát, közös gondolkodást, egyének és közösségek folyamatos megmértetését igényli. Mindehhez a pártban belül, a párt működésében olyan biztosítékokat kell megteremtenünk, amelyek révén a változtatás igénye a jövőben nem pusztán szubjektív szándék marad. Mindent meg fogunk tenni a megye pártmozgalmának megújulása, a gazdasági, társadalmi realitásokon alapuló politika kialakítása érdekében. A megújuló nemzeti összefogáshoz és a pártegységhez ez a folyamat vezetni fog, az együvértartozás, az egymásrautaltság, az önállóság és felelősség jegyében.

A megyei pártértekezleten elhatározottakat csakis így valósíthatjuk meg, egy, a felelős nemzethez méretezett politika jegyében. És ez nemcsak előrelépésünk záloga, hanem minden bizonyal alapföltétele az országban rólunk kialakult, kedvezőtlen kép és megítélés megváltoztatásának is. Ami pedig mindannyiunk érdeke. A cselekvéshez megvan az erőnk, melyet a tisztas, realitásokból építkező összefogás megsokszorozhat.

Bizonytalanságokkal és kockázatokkal terhes, de tán éppen ezért emberhez szabott és embert próbáló jövő elé nézünk. Olyan jövő elé, amely vagy értelmes cselekvésekben kovácsolja össze e nemzetet a megújulás útján, vagy Európa peremére sodorja. Bár Csongrád megye aligha lehet meghatározó önmagában e folyamatban, nem mindegy, mi milyen irányban befolyásoljuk jövőnk, közös sorsunkat.

E gondolatok jegyében kívánok boldog, valóban boldog új évet — mindannyiunknak.

VASTAGH PÁL,
az MSZMP
Csongrád Megyei Bizottságának
első titkára

A kultúrtörténet kincsei

Múzeumnak testvére szegedi kapcsolatainak iratanyagát. A múzeum vállalja, hogy kiadja 1989-ben Buday György költőportréit mappa formájában, s állandó kiállításához illusztrált katalógust készít. A múzeum megkezdi annak a gyűjteménynek feldolgozását és válogatását, mely a művész útja, Buday Margit főorvos átadta a Szegedi Móra Ferenc

zést tartalmazza, s amelyet majd Lengyel András irodalomtörténész gondozásában — 30 év terjedelemben — ki is adnak.

E ritka irodalmi gyűjteményben vannak Radnóti-kéziratok, Illyés Gyulától, Németh Lászlótól, Erdei Ferentől, Szabó Zoltántól, Szabó Páltól, Féja Gézától

Buday György adománya a múzeumnak

származó levelek — olyan ritkaságok tehát, amelyekhez eddig a kutatók nem férhettek hozzá. (Az anyag egy — az élő személyekre vonatkozó — része továbbra is zárt.) A tegnap aláírt megállapodással a Buday-gyűjtemény és a hazai irodalomtörténeti kutatás kúlföldi kordokumentumok-kulcsa gyarapodik